

Verslag Overkoepelend ontwikkelgesprek Experiment Leeruitkomsten

12 januari 2021

.....

Panel leden: voorzitter en deskundige.

Namens LOI Hogeschool: Business Unit Managers, Programmamanager, Servicemanager,
Medewerker Kwaliteit, Leden projectgroep Experiment Leeruitkomsten

Niveau: Bachelor / Associate degree

Versie: 1

Versiedatum: 19 januari 2021

Inhoud

Inleiding

1.1 Programmaleeruitkomsten als validatieinstrument	1
1.2. Stimuleren studenten in gebruik van eigen beroepsproducten en -handelingen (IBP)	2

Inleiding

Op 12 januari 2021 heeft het overkoepelend ontwikkelgesprek experiment leeruitkomsten plaatsgevonden. LOI Hogeschool heeft in samenspraak met AeQui VBI gekozen voor een overkoepelend ontwikkelgesprek dat betrekking heeft op alle (cluster)visitaties die in de loop van 2020 hebben plaatsgevonden in het kader van het experiment leeruitkomsten. LOI Hogeschool voert het ontwikkelgesprek met een vertegenwoordiging van de verschillende visitatiepanels met als doel ideeën en verbeteringen vanuit ontwikkelperspectief te bespreken.

In het beoordelingskader *Beoordeling bestaande experimenten leeruitkomsten* is het ontwikkelgesprek als verplicht onderdeel van het accreditatieproces opgenomen (van de experimenteervarianten van de opleidingen).

LOI Hogeschool heeft twee agendapunten voor het ontwikkelgesprek aangedragen, te weten *programmaleeruitkomsten als validatieinstrument* en *stimuleren studenten in gebruik van eigen beroepsproducten en -handelingen (IBP)*. Voorafgaand aan de behandeling van de agendapunten benoemt LOI Hogeschool dat zij reeds veel mogelijkheden tot vervolgstappen binnen het experiment ziet, mede dankzij de aanbevelingen die zij heeft gekregen volgend op de verschillende (cluster)visitaties. Verder heeft LOI Hogeschool geconstateerd dat er verschillen tussen de opleidingen van LOI Hogeschool zijn in hoe de betrokkenen (waaronder studenten, docenten en opleidingsmanagement) het experiment beleven. Het panel geeft aan dat op veel hogescholen dit soort verschillen gezien worden. Meerdere oorzaken zijn hiervoor denkbaar. Naast bijvoorbeeld de keuzes die LOI Hogeschool maakt en de verschillen in voortgang van het betreffende opleidingsmanagement, kunnen de geconstateerde verschillen ook hun oorsprong vinden in inhoudelijke verschillen tussen opleidingen en de diverse studentpopulaties (verschillende typen van studenten). Het ene vak of curriculum leent zich beter voor flexibilisering dan het ander.

1.1 Programmaleeruitkomsten als validatieinstrument

LOI Hogeschool heeft haar opleidingen geformuleerd aan de hand van programmaleeruitkomsten (per 30 EC) en moduleleeruitkomsten met onderliggende indicatoren (voor modules van 5 EC of een veelvoud daarvan).

Momenteel gebruikt LOI Hogeschool vooral de moduleleeruitkomsten ter validatie (of vrijstelling) voor studenten. Op welke wijze zou LOI Hogeschool studenten ook op het niveau van programma-leeruitkomsten kunnen laten valideren? Hierbij is het van belang te weten dat programmaleer-uitkomsten op dit moment vaak een samenhangend thema beschrijven, maar niet per se een samenhangend geheel (of blok) van kennis, vaardigheden of (beroeps)houding.

Het panel geeft aan het voor de hand ligt bij valideren te willen kijken naar grote gehelen, maar erkent ook de uitdaging die ligt in de zoektocht naar samenhang binnen deze gehelen. Het panel vraagt of LOI Hogeschool heeft overwogen het aantonen in grote gehelen te doen (bijvoorbeeld één casus voor 4 of 6 modules), maar vervolgens te valideren op leeruitkomst. Dit maakt het mogelijk één casus aan te leveren, voor potentieel 30 EC, waarvan uiteindelijk een gedeelte (bijvoorbeeld 20 EC) wordt gevalideerd. LOI Hogeschool legt uit dit al gedeeltelijk op deze wijze te doen, maar de student tevens alle afzonderlijke indicatoren laat aantonen bij de betreffende module. Het panel geeft hierop aan dat in de gedetailleerdheid van beoordeling een dilemma ligt: je zoekt naar grote gehelen, maar durft de indicatoren niet los te laten. Het panel adviseert op zoek te gaan naar een

manier om de gulden middenweg in het systeem te borgen, waarbij aangetoond wordt dat de indicatoren gedekt zijn, zonder dat de student alle indicatoren apart hoeft aan te tonen. Het panel voegt toe dat zij geconstateerd heeft dat LOI Hogeschool veel van haar programma-leeruitkomsten goed heeft geformuleerd, dat zij daarover niet bescheiden hoeft te zijn en daarop mag durven vertrouwen. In het algemeen is het risico van validatie van kleinere eenheden dat de student sneller de keuze maakt om de toets te maken, omdat aantonen meer werkt lijkt. Tijdens de bespreking van het tweede agendapunt komt dit risico opnieuw aan de orde.

1.2. Stimuleren studenten in gebruik van eigen beroepsproducten en -handelingen (IBP)

LOI Hogeschool werkt in een verbeterproject aan (de beoordeling van) summatieve opdrachten. Onder dit project valt ook de inzet en beoordeling van eigen beroepsproducten- en handelingen van studenten. In dit project wordt o.a. gewerkt aan het verbeteren van de technische infrastructuur, communicatie, de structuur van de opdracht (o.a. de toetsmatrjjs), de beoordelingsrichtlijnen en de wijze van beoordelen en de inrichting van structurele kalibratiesessies voor beoordelaars.

De inbreng van eigen beroepsproducten- en handelingen is structureel sinds een ruim jaar mogelijk binnen de flexibele opleidingen van LOI Hogeschool. Wat zou LOI Hogeschool kunnen doen om studenten meer gebruik te laten maken van deze mogelijkheid?

Het panel geeft aan bij LOI Hogeschool naar verhouding veel kennistoetsen te hebben gezien, welke ingewikkeld zijn om te valideren. Toetsen met beroepsproducten lenen zich wat dat betreft beter voor validatie. De integrale beroepspraktijk is vaak verbonden aan alle aspecten van een thema, zoals kennis, vaardigheden, houding enzovoort.

LOI Hogeschool erkent dat zij van oudsher veel kennistoetsen kende. In een aantal geval is het logisch dat deze nog steeds zijn opgenomen, in een aantal andere gevallen moet gedurfd worden daar afscheid van te nemen. In sommige gevallen zijn de kennistoetsen al in zijn geheel uit de opleiding verdwenen.

LOI Hogeschool vult aan dat in veel beroepen een grote *body of knowledge* zit, welke je wil adresseren in je opleiding en (het liefst leerwegaafhankelijk) wil toetsen. Als voorbeeld wordt de PABO genoemd. In de wet ligt vast wat de bekwaamheidseisen zijn van leraren, in drie kerncompetenties, bij twee daarvan staat dat de docent de inhoud van zijn vak beheerst (koppeling kennisbasis). LOI Hogeschool onderzoekt nu of de vakinhoud in zijn geheel kan worden ondergebracht in een aantal grote, elkaar opvolgende kennismodules.

Een ander voorbeeld van een opleiding waarbij het lastig is kennistoetsen los te laten is de bachelor Accountancy. De eindtermen van deze opleiding zijn weliswaar vertaald naar leeruitkomsten, de indicatoren staan nog vol met kenniscomponenten van theorieën en methoden die beheerst moeten worden.

Het panel geeft aan dat het van belang is om te kijken welke bedoeling je hebt met kennistoetsen, dit ook met het oog op het vermogen tot reproduceren van kennis, welke vaak snel afneemt nadat een toets gemaakt is. Voor validatie is daarom niet alle kennis geschikt. Toetsen van toegepaste kennis in de beroepsproducten is wat dat betreft een betere optie.

Het panel denkt dat ook voor de PABO beroepsproducten zijn te ontwikkelen en geeft als voorbeeld een reeks lessen over vaderlandse geschiedenis. Daarbij geeft het panel aan dat zij zich voor kan

stellen dat bij een beroepsproduct een aantal aanvullende paragrafen worden gevraagd met theoretische onderbouwing en het kader dat je gebruikt als docent.

Het panel denkt tot slot dat het voor veel vakken mogelijk is met een beperkt aantal vragen alle thema's te dekken op het eindniveau, wanneer voor de beantwoording van deze vragen bepaalde kennis of vaardigheden vereist zijn. Als voorbeeld geeft het panel een toets van circa zes vragen waarmee heel VWO-wiskunde wordt afgedekt.

LOI Hogeschool werpt nog eens de vraag op hoe zij studenten kan stimuleren tot het maken van een beroepsproduct of tot het alsnog inbrengen van een beroepsproduct dat zij nog hebben liggen. LOI Hogeschool noemt dat studenten geregeld aangeven het te omvangrijk, omslachtig en ingewikkeld te vinden een beroepsproduct op te leveren.

Het panel reageert dat een (aanzienlijk) deel van studenten aan flexopleidingen in het algemeen, om goede redenen, helemaal niet zit te wachten op het valideren door middel van beroepsproducten. Deze studenten geven simpelweg de voorkeur aan het volgen van het leerpad. Daarnaast is er een deel van de studenten dat onvoldoende op de hoogte is van de mogelijkheden, of (nog) niet snapt hoe ze dit zouden kunnen doen. Wat dit betreft is de route het via de kennistoets te doen waarschijnlijk nog te geplaveid vergeleken met de route van validatie. Het panel suggereert dat studenten vroeg in het programma "voorgeleefd" zouden kunnen krijgen hoe ze beroepsproducten kunnen inzetten voor validatie. LOI Hogeschool kan zich vinden in deze suggestie en benoemt de mogelijkheid de student aan het begin van de opleiding door middel van een opdracht te laten kijken naar zijn werkplek en deze als leerplek te laten beschouwen.

Het panel werpt de vraag op wat precies het verband is tussen heel veel behaalde kennistoetsen en goed functioneren in het werkveld, en stelt hierbij tevens de vraag of beroepsproducten, met een goede reflectie, niet van groter belang zijn. Dit houdt ook verband met de visie op onderwijs. LOI Hogeschool geeft hierop aan het belangrijk te vinden dat studenten geëquipeerd worden om zelf te leren. Wat dat betreft ziet LOI Hogeschool een groot verschil met vijftien jaar geleden, steeds meer hebben kennisexamens plaats gemaakt voor inzicht- en toepassingsexamens. Daarnaast zijn veel beroepsproducten en praktijkopdrachten nu ingebed in de opleidingen. Ook in de eindproducten is dat terug te zien.

Het panel geeft aan dat goede coaching ook het verschil kan maken voor de mate waarin de student gebruik maakt van valideringsmogelijkheden. Goede coaching kan tot resultaat hebben dat de student zijn werkomgeving meer als leeromgeving kan gaan zien en gebruiken. LOI Hogeschool bevestigt dit gezien te hebben bij haar eigen coaches, deze kunnen studenten stimuleren om naar het eigen werkverleden en de eigen werkplek te kijken om deze vervolgens optimaal te benutten.

Het panel geeft aan dat grotere eenheden (van bijvoorbeeld 10 EC) het inbrengen van beroepsproducten aantrekkelijker maakt. Daarbij zou het kunnen helpen om het aandeel van kennistoetsen te beperken door een maximum in te stellen, bijvoorbeeld een maximum van 10 EC voor onderwijseenheden bestaande uit 30 EC.

Tot slot geeft LOI Hogeschool aan dat zij bij sommige studenten ziet dat ze nog niet genoeg vertrouwen lijken te hebben in hun eigen kunnen om beroepsproducten te laten valideren. Het panel denkt dat het wat dit betreft helpend kan zijn uit te gaan van een product dat in eerste instantie door de student mogelijk als niet geschikt wordt gezien, en het vervolgens te “problematiseren” door te kijken welke kennis en vaardigheden nodig is geweest om dit product tot stand te brengen. Door dit te doen wordt het mogelijk voor de student om hbo-niveau aan te tonen.